

Geschiedenisles:

‘Kielegat, het oudste en spannendste verhaal.’

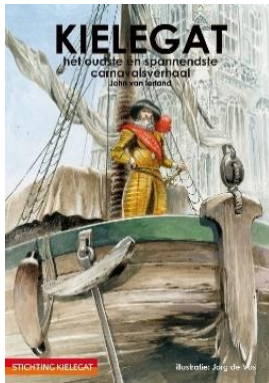
Doel: De leerlingen leren hoe carnaval in het Kielegat is ontstaan d.m.v. een voorleesverhaal.

Tijd: 15 minuten

Materialen: Voorleesverhaal en Powerpoint ‘Het ontstaan van Kielegat’

Geschikt voor: Groep 3 tot en met 8

Dia 1

Weet jij eigenlijk waarom we op deze manier carnaval vieren in Breda? En waarom hebben we eigenlijk een Prins? En wie zijn die twee kinderen waarvan de poppen met carnaval aan het stadhuis hangen? Hier vertellen we het je allemaal.

Lang geleden (rond het jaar 1600) was Nederland en dus ook Breda bezet door de Spanjaarden. Daarmee was Nederland toen in oorlog. Prins Maurits van Oranje, die vlak buiten de stad met zijn leger stond, wilde als eerste Breda heroveren, maar dat leek maar niet te lukken. De verdediging van de stad was veel te sterk. Aanvallen lijkt geen goed plan en er moest dus iets anders bedacht worden: een list! Een list is een slim plannetje dat door Prins Maurits is bedacht om stiekem de stad in te komen en op die manier de poorten van de stad te openen voor zijn leger. Zo wilde hij Breda heroveren. `

Dia 2

In die tijd was er nog geen verwarming en werden huizen warm gestookt door het verbranden van hout, kolen of turf in kachels. De turf werd met schepen de stad ingebracht. Deze schepen kwamen de stad in via een poort in de verdedigingsmuur, daar waar nu het Spanjaardsgat is. Prins Maurits had bedacht dat hij Nederlandse soldaten in een boot (het turfschip) kon verstoppen, zodat ze stiekem door de poort de stad in konden komen. Het was wel belangrijk dat de mensen in de stad op de hoogte waren van deze list. Daarom stuurde Prins Maurits een bericht naar Thuur Piek, de ordebewaker (wat ze nu wel politieagent noemen) waarin hij over zijn list

vertelt. Aan Thuur vroeg Prins Maurits verder een goed moment te kiezen om deze list uit te voeren. Zo konden de mensen in de stad meewerken en meehelpen bij de herovering.

Na even zoeken had hij een schipper gevonden die mee wilde werken aan deze list: Adriaen (je zegt Adriaan) van Bergen, die klein maar wel heel stoer was. Adriaen voer vaak de stad in met zijn boot en maakt dan altijd een praatje met de Spanjaarden die op wacht stonden. Vaak deed hij dan een beetje gek en danste soms voor ze, waarbij hij gekke bekken trok en een rare muts op zette. Zo'n muts noemde ze een narrenkap. Hij was een echte nar. Op die manier won hij het vertrouwen van de Spanjaarden en kon hij makkelijk en zonder teveel controle de stad in varen.

Dia 3

Ondertussen was in de stad Thuur aan het bedenken hoe ze Prins Maurits konden laten weten wanneer het schip het beste de stad in zou kunnen varen. Hij moest ook vertellen waar en wanneer de stadspoort dan geopend zou worden en waar Prins Maurits aan zou moeten vallen. Twee kinderen, Kiske (15 jaar) en Mieske (13 jaar) die goede vrienden, maar ook neef en nicht waren, wilden hier graag aan meehelpen en aan Prins Maurits deze boodschap brengen. Dit vond Thuur natuurlijk veel te gevaarlijk, maar hij zag ook geen andere goede mogelijkheid. Dus moesten ze bedenken hoe ze Kiske en Mieske zo goed mogelijk de stad uit zouden krijgen.

Dia 4

Ze mochten natuurlijk niet opvallen en besloten zich daarom een beetje te schminken en te verkleden in Spaanse rode kleding, de kleur van de Spanjaarden. Maar als ze dan door de poort waren en buiten de stad waren, mochten ze er weer niet te Spaans uit zien. Anders zouden ze door de Nederlanders gevangen worden genomen. Om die reden hadden ze onder hun rode kleding oranje gekleurde kleren aan. Bij de Prins aangekomen vertelden ze hem de tijd en plaats waar hij binnen kon vallen. Vervolgens verzamelde Prins Maurits de belangrijkste mensen om hem heen om hem hierbij te begeleiden en te helpen, zijn raad van 11. Daarna gingen Kiske en Mieske met Adriaen mee terug om op zijn boot mee te varen. Zo was de boot nog minder verdacht voor de Spanjaarden.

Dia 5

Op de dag van de list, de zaterdag van carnaval, had Adriaen zijn boot vol soldaten en voer richting de poorten van de stad. Vlakbij Breda ging het mis en botste de boot door het slechte weer ergens tegenaan, waardoor er een gat in de onderkant van de boot kwam. Deze onderkant wordt ook wel de kiel van de boot genoemd en later in de verhalen werd dit gat dus het Kielegat genoemd. Gelukkig kon dit gat gedicht worden en kon het schip verder varen. Tot opluchting van Adriaen hadden de Spanjaarden niets in de gaten en kon de boot gewoon naar binnen varen. Omdat de Spanjaarden vanwege carnaval feest aan het vieren waren, letten ze niet goed op en konden de soldaten ongezien uit de boot kruipen en de Spanjaarden verrassen. Daarna gingen ze snel naar de stadspoort om het leger van Prins Maurits binnen te laten en werd Breda heroverd!

Kiske en Mieske werden na de herovering naar de stadspoort gestuurd om samen met Prins Maurits en iedereen die hij om hem heen verzameld had de stad officieel binnen te rijden; de intocht. Alle mensen waren blij, lachten en zetten de Spanjaarden voor gek door zich gek te verkleden, te zingen en te dansen. Ze liepen allemaal achter Prins Maurits aan de stad in. Daarbij droegen ze vlaggen en vaandels van hun buurt, hun stad of hun dorp. Het was één groot feest en omdat het toevallig

ook carnaval was die dag, besloot Prins Maurits dat voortaan ieder jaar met carnaval de herovering van de stad Breda op de Spanjaarden gevierd moest worden. Het rood van de Spanjaarden dat overal te zien was in de stad werd vervangen door het oranje van de Nederlanders. En dit rood en oranje zijn daarom de kleuren van het feest van de herovering van Breda en dus ook de kleuren van carnaval in Breda. En Breda moest van Prins Maurits voortaan Kielegat heten omdat het gat in de kiel de soldaten extra energie had gegeven om de stad te heroveren. En daarmee zijn Bredanaars met carnaval ook geen Bredanaars maar.....inderdaad: Kielegatters! Om er zeker van te zijn dat er 4 dagen lang feest gevierd werd, heeft Prins Maurits de sleutels van de stad en het stadhuis aan de burgemeester gevraagd. Zo was hij 4 dagen lang baas van Breda.

Zo heeft Prins Maurits ervoor gezorgd dat we ieder jaar tijdens carnaval feest vieren en de herovering herdenken. Omdat Prins Maurits andere verplichtingen had als prins, kon hij hier niet ieder jaar bij aanwezig zijn. Om die reden wordt er iedere 3 jaar iemand aangewezen die Prins Maurits vervangt en die zich dan ook prins van het carnaval in Breda mag noemen; Prins Carnaval. Hij wordt bij het carnaval vieren geholpen door de raad van 11, zijn secretaris, zijn hofdames (pages), de nar (Adriaen) en de politie (Thuur). Omdat Prins Maurits het belangrijk vond dat iedereen feest viert, ook de kinderen, besloot hij om ook een jeugdprins en -prinses aan te wijzen met een jeugdraad, jeugdpages, jeugdpolitie en jeugdnar.

Om de herovering nog beter te kunnen herdenken is de boot waarmee de soldaten Breda binnen zijn gevaren uit het water getild en op wielen gezet. Dit is hiermee de prinsenwagen geworden die ieder jaar met carnaval wordt gebruikt om Prins Carnaval in te vervoeren door de stad. Tenslotte besloot Prins Maurits dat Kiske en Mieske niet vergeten mochten worden met carnaval omdat zij zo belangrijk waren voor de herovering van Breda. Om hier zeker van te zijn liet hij 2 poppen maken die op Kiske en Mieske leken en hing ze op aan het stadhuis.

Nu weet je waarom we carnaval vieren in Breda, waarom we een Prins Carnaval hebben en waarom Breda met carnaval Kielegat heet. Ook weet je nu waarom je overal met carnaval in het Kielegat de kleuren rood en oranje ziet. Misschien wil je zelf ook wel zo'n rood-oranje sjaal?

Einde

